

PATVIRTINTA

Direktorius 2017 m. lapkričio 22 d.

įsakymu Nr. (1.3.)-V-260

VARĖNOS R. MERKINĖS VINCO KRĖVĖS GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos (toliau – Gimnazijos) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.
2. Šis Tvarkos aprašas nustato gimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos narių, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms gimnazijoje. Prevencija Tvarkos apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.
3. Gimnazijos direktorius, mokytojai, kiti gimnazijos darbuotojai, mokiniai, jų tėvai (globėjai/rūpintojai) vykdydami smurto ir patyčių prevenciją gimnazijoje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), LR Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. V-319 „Dėl mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, LR Švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“, LR švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308 „Dėl geros mokyklos koncepcijos patvirtinimo“, Gimnazijos direktoriaus įsakymais, šiuo Tvarkos aprašu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.
4. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų mokinio elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.
5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
  - 5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. darbuotojai veiksniams imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Smurto ar patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.2. **Smurto ar patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.3. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.4. Kitos tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, mokytojai ir auklėtojai, o ją vykdančią pagal Olweus programos kokybės užtikrinimo standartą (OPKUS), dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą bei pristatymą gimnazijos bendruomenei.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas gimnazijos Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:

9.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje;

9.6. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasių auklėtojas kas antrą savaitę veda klasių valandėles patyčių ir smurto prevencijos

temomis. Kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. PRANEŠIMŲ APIE SMURTĄ PROCEDŪRA

11. Bet kuris gimnazijos bendruomenės narys apie pastebėtą smurto atvejį privalo pranešti gimnazijos vadovui.

12. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokinys, gimnazijos direktorius apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo pranešimo apie smurto faktą, informuoja ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) mokinio (mokinių) tėvus (globėjus, rūpintojus), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančią valstybės ir savivaldybės instituciją.

13. Smurtavęs (smurtavę) ir smurtą patyręs (patyrę) nepilnametis (nepilnamečiai) asmuo (asmenys) kartu su jį (juos) lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) privalo neatlygintinai nedelsdamas (nedelsdami), bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą gauti psichologinę pagalbą. Psichologinės pagalbos trukmę nustato psichologas, įvertinęs kiekvieno smurto epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką.

14. Gimnazijos direktorius imasi priemonių, kad gimnazijos mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą.

15. Tais atvejais, kai įtariama, kad vaikas galimai patyrė smurtą artimoje aplinkoje:

15.1. darbuotojas, įtaręs apie galimai patirtą smurtą, nedelsdamas apie tai praneša gimnazijos direktoriui (socialiniam pedagogui). Nesant tokių galimybei praneša vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai/ policijai;

15.2. gimnazijos direktorius, gavęs informaciją, nedelsdamas praneša vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai.

16. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti gimnazijos darbuotojai, gimnazijos direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo pranešimo apie smurtą, informuoja savivaldybės pedagoginę psichologinę tarnybą ar atitinkamą psichologinės pagalbos teikėją, su kuriuo savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl psichologinės pagalbos teikimo, ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

17. Mokytojams, švietimo įstaigos darbuotojams psichologinė pagalba neatlygintinai pradeda teikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą, atvykus į pedagoginę psichologinę tarnybą arba atvykus pas atitinkamą psichologinės pagalbos teikėją, su kuriuo savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl psichologinės pagalbos teikimo.

18. Tais atvejais, kai smurtu kaltinami gimnazijos darbuotojai ar gimnazijos teritorijoje esantys asmenys:

18.1. gimnazijos direktorius apie įvykusį smurto atveją, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo pranešimo apie smurtą, informuoja steigėją, vaiko teisių apsaugos tarnybą, (prireikus – policiją) ir laikosi suteiktų instrukcijų;

18.2. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas - jei vaiko teisių apsaugos tarnyba/ policija leidžia ir yra liudininkų – paprašo jų išsamiai apibūdinti įvykį.

IV. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

19. Į smurtą ir patyčias reaguojama vadovaujantis Olweus programos kokybės užtikrinimo standartu (OPKUS), Olweus patyčių prevencijos programos nuobaudų kopėčiomis. Patyčios ir netinkamas elgesys fiksuojamas „Patyčių atvejų registracijos žurnale“.

20. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

20.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokių įtarimų keliančius veiksmus;

20.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

20.3. užpildo Patyčių atvejų registracijos žurnalo protokolą;

20.4. informuoja klasės auklėtoją (socialinį pedagogą) apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus.

21. Klasės auklėtojas su socialiniu pedagogu:

21.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

21.2. pasitvirtinus patyčių atvejui, taiko Olweus patyčių prevencijos programos nuobaudų kopėčias.

22. Gavus informaciją apie patyčias/smurtą Vaiko gerovės komisijos pirmininkas:

22.1. registruoja patyčių atvejį Patyčių atvejų registracijos žurnale (žurnalas laikomas Vaiko gerovės komisijos pirmininko kabinete);

22.2. imasi spręsti smurto ar patyčių situaciją.

23. Mokinui pasityčiojus iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

24. Administracijos darbuotojui, pedagogui, pagalbos specialistui ar darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

25. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

26. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
  27. Pedagogai, gimnazijos darbuotojai, mokiniai supažindinami su šiuo Tvarkos aprašu pasirašytinai.
  28. Tėvai su šiuo Tvarkos aprašu supažindinami per elektroninį dienyną arba tėvų susirinkimų metu.
  29. Tvarkos aprašas skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje.
-